

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-714/05
Бања Лука, 19.10.2007. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Драгослава Лукића, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Виоланде Шубарић, Дарка Осмића и Златка Куленовића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца ПП „Д“ П.О. Б.Л., кога заступа С.С., адвокат из Л., против тужене Р.С., М.О. В.Р.С., коју заступа В.п. В.Р.С., ради плаћања дуга, одлучујући о ревизији тужене, против пресуде Окружног суда у Б.Л. број Пж-228/02 од 21.3.2005. године, на сједници одражној 19.10.2007. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б.Л. број Пс-119/00 од 10.4.2000. године тужена Р.С. М.О. Б.Р.С. Б.Л. обавезано је да тужиоцу ПП Д Б.Л. плати 175.615,08 ДМ у протувриједности израженој у конвертибилним маркама према најповољнијем курсу по којем пословне банке у мјесту плаћања откупљују страну валуту, са законском затезном каматом почев од 17.12.1997. године до исплате, уз накнаду трошкова спора у износу од 3.954,50 КМ са законском затезном каматом од дана доношења ове пресуде па до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б.Л. број Пж-228/02 од 21.3.2005. године жалба тужене дјелимично је уважена, првостепена пресуда у досуђујућем дијелу од 175.615,08 ДМ преиначена тако што се овај износ снижава на 173.949,90 ДМ у протувриједности израженој у конвертибилним маркама (КМ), док се у осталом дијелу жалба тужене одбила и првостепена пресуда у погледу досуђене валуте у којој је тужена обавезана на испуњење обавезе и курса за конвертовање ДМ у КМ валуту, као и у дијелу о законској затезној камати и трошковима поступка, се потврђује.

Тужена ревизија побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се жалба тужне уважити, првостепена пресуда преиначити и одбити тужбени захтјев.

Одговор на ревизију није поднесен, нити се Републички тужилац изјаснио о поднесеној ревизији (члан 390. став 3. Закона о парничном поступку – "Службени лист СФРЈ", бр. 4/77 до 35/91, и "Сл. гласник РС" бр. 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ЗПП), који се на основу одредби члана 456. став 1. Закона

о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 58/03 до 63/07, у даљем тексту: ЗППРС) има примијенити у овом спору.

Ревизија није основана.

У тужби тужилац захтјевом тражи да му тужена из основа уговора о продаји на име продајне цијене за испоручену робу плати износ од 175.615,08 ДМ у протувриједности израженој у КМ валути.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио: да се рачуни који су наведени у тужби, који су туженој достављени, односе на уговор о продаји робе, коју је тужилац испоручио туженој (прехрамбене производе) у периоду од 3.1.1997. до 20.12.1997. године, у укупном износу од 208.609,18 ДМ; да је тужена по основу уговора о уступању потраживања од 15.12.1997. године закљученог између странака у спору и предузећа Д-п из Б.Л. платила износ од 18.000,00 ДМ, и да је тужилац по отпремници број 2-4/94 од 3.2.1994. године на износ од 1.100,00 ДМ и отпремници број 0015/94 П од 19.3.1994. године на износ од 595,10 ДМ, извршила донацију и за ове износе на име „донације“ умањила укупан износ потраживања на 173.949,90 ДМ.

Код оваквог стања чињеница првостепени суд налази да је тужилац по основу уговора о продаји робе испоручио туженој разне прехранене производе у износу од 175.615,08 ДМ, па стога да је тужени обавезан да плати наведени износ са законском затезном каматом почев од 17.12.1997. године до исплате.

Другостепени суд је прихватио утврђено чињенично стање а у основи и правно схватање првостепеног суда. Висину укупног износа другостепени суд је умањило за 1.695,00 ДМ за који износ је тужилац туженом извршио „донацију“, тако да је укупна обавеза тужене за испоручену робу по основу уговора о продаји износила 173.949,90 ДМ. У односу на жалбени приговор тужене да је потраживање тужиоца застарјело, другостепени суд закључује „да је у овом предмету у питању привредни спор, у коме се нове чињенице могу износити у жалби и предлагати нови докази само ако жалилац учини вјероватним да их без своје кривице није могао изнијети односно предложити до закључења главне расправе- члан 496 а. Закона о измјенама и допунама ЗПП („Сл. лист СФРЈ“, бр. 27/90), па како тужена у приговору против рјешења о извршењу донесеног пводом приједлога за извршење тужиоца као повјериоца, који је изјављивањем приговора стекао карактер тужбе, а тужена само паушално оспорила тужбени захтјев, чији заступник није приступио на заказану и одржану главну расправу код првостепеног суда 10.4.2000. године на којем је донесена првостепена пресуда, неоправдава у конкретном случају истицање приговора застаре потраживања кога је тужена први пут истакла у жалби против првостепене пресуде, а који није истакла у току трајања поступка код првостепеног суда за који нема оправдан разлог да тај приговор без своје кривице није могла истаћи“. Стога је другостепени суд дјелимично уважио жалбу тужене и обавезао тужену да тужиоцу плати износ од 173.949,00 ДМ у протувриједности израженој у КМ валути са законском каматом почев од 17.12.1997. године до исплате.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Према одредби чл. 489. ст.1. тачка 1. ЗПП, правила у поступку о привредним споровима који се примјењују када су обе странке друштвено политичке заједнице, односно предузећа, а према одредби чл. 496 а. став 1. (измјена и допуна Закона о парничном поступку ("Сл. лист СФРЈ", бр. 27/90) у поступку у привредним споровима у жалби могу се износити нове чињенице и предлагати нови докази само ако жалилац учини вјероватним да их без своје кривице није могао изнијети, односно предложити до закључења главне расправе.

У овом случају се ради о привредном спору јер је тужилац предузеће а тужена друштвено-политичка заједница (чл.489. ст.1. тачка 1. ЗПП) као и о чињеници да тужена до закључења главне расправе код првостепеног суда дана 10.4.2000. године, којој није приступио законски заступник тужене Републички јавни правобранилац, а уредно је позван, на којем је донесена првостепена пресуда, па због тога је, и по схватању овог суда, другостепени суд доносећи побијану пресуду правилно примијенио одредбе чл. 496а. ЗПП, када није уважио приговор застаре потраживања кога је тужена истакла тек у жалби против првостепене пресуде који (приговор) представља нову чињеницу за чије утврђење је нужно утврдити чињенице везане за настанак потраживања као и чињенице које воде застари или прекиду застаријевања.

Из речених разлога указује се неоснованим приговор ревизије тужене да је другостепени суд у доношењу побијане пресуде погрешно примијенио одредбе чл. 496а. ЗПП.

Други приговор ревизије тужене да су нижестепени судови били дужни примијенити одредбе Закона о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске ("Сл. гласник РС", бр. 63/04 од 15. јула 2004. године, у даљем тексту: Закон о унутрашњем дугу) који је ступио на снагу 23. јула 2004. године (24. тог закона) без утјецаја је на вођење овог спора. Његовим чланом 18. није одређено да се парнични поступак за накнаду материјалне и нематеријалне штете, настале у вези ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године прекида до доношења посебног закона којим би ово право било регулисано, како то погрешно сматра ревидент. Такав поступак се наставља и даље по одредбама ранијег Закона о парничном поступку, односно важећег Закона о парничном поступку (ЗПП) односно важећег Закона о парничном поступку (ЗПП РС) зависно од околности прописаних у члану 461. у вези са чланом 456. важећег ЗПП РС.

Чланом 19. Закона о унутрашњем дугу прописано је да ће се начин и рокови верификације појединачних потраживања по основу материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године регулисати посебним законом. То је Закон о остваривању права на накнаду материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава у наведеном периоду ("Сл. гласник РС", бр. 103/05 од 21. новембра 2005. године, у даљем тексту: Закон о остваривању права) који је ступио на снагу 29. новембра 2005. године (члан 23.). Према члану 4. Закона о остваривању права, поступак за признање права предвиђених тих законом, у предметима који нису правоснажно окончани, спроводи се путем вансудског поравнања код Правобранилаштва Републике Српске. *Argumentum a contrario*,

поступак за признање истих права у предметима који су правоснажно окончани до дана ступања на снагу тог закона (тј. закључно са 29. новембром 2005. године, у које спада и овај предмет јер је другостепена пресуда донесена 19. новембра 2004. године), могао се спровести једино по одредбама ранијег, односно важећег ЗПП РС.

Одредба члана 20. став 1. Закона о унутрашњем дугу, о отпису камате, не односе се на овај спор, него на поступак евентуалног извршења првостепене пресуде у смислу члана 1., члана 2. став 2, члана 3. став 1 и члана 3. став 1 тачка 3. тог закона.

Нижестепене пресуде немају, према томе, недостатака на које се указује у ревизији, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Из тих разлога а на основу члана 393. ЗПП у вези са одредбом члана 386 ЗПП и чл. 456. ст. 1. ЗПП РС, ревизија тужене је одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Драгослав Лукић